V. *De Usu* Corticis Peruviani *ad Gangrenam & Sphacelum*, *a* Johanne Shipton, *Chirurgo* Londinensi.

D. Rushworth, Chirurgus Northamtoniensis, literis ad Societatem Chirurgorum Londinensium datis, Octob. 18, 1731, se ad virum vocatum fuisse narrat, cui sphacelus pedis ex interna causa cum febre vehementi & pulsu inordinato ad ossa usque progressus fuerat: atque huic primo ope scarificationum profundarum & usitatorum remediorum sphacelum cohibitum, febre leniore facta, pulsu quietiore, & pure ad margines ulceris apparente; deinde iterum & tertio recrudescentem & latius serpentem eadem methodo restrictum fuisse; tandem Cortice Peruviano in usum, dum febris remitteret, vocato, febrem & sphacelum extincta penitus fuisse, ægrumque crure abscisso sanum & valentem multis annis vixisse testatur; idemque se aliquoties ab eo tempore expertum esse confirmat. Literis hisce Ds. Amyand, Chirurg. Reg. & Societ. Chirurg. Londin. tunc temporis Magister respondit, Jul. 29, 1732, se jam ad exemplum Rushworthi Cortice Peruviano septies cum successu in spacelo usum fuisse, & speciatim in viro 78 annorum, cui sphacelus pedis ex phlegmone obvenerat, isque dum quotidie procederet latius, post 24 horas a cortice exhibito partes emortuæ separari, pusque laudabile apparere incipiebant: in alio item, cui sphacelus opem remediorum vulgari-

um

um per tres ſeptimanas repudiabat; ut & in tertio, ubi ſphacelus puncturis crurum propter hydropem factis ſuperveniens corticis vires ſenſit, malo intra diem unum cohibito, licet æger immedicabili ictero obſeſſus, morboque & remediis exinanientibus exhauſtus, gangræna crus alterum occupante, fato ceſſit: exque his omnibus corticem Peruvianum non minus certum eſſe remedium ad ſphacelum ex cauſa interna quacunque ſanandum, vel certe ad eundem cohibendum, quam ad febres intermittentes profligandas, ſatis conſtare arbitrari ſe profitetur.

Præter iſta notari etiam merentur literæ D. Joan. Douglas Chirurgi ad eundem D. Ruſhworth, Jul. 5, 1732, miſſæ (quod etiam poſtea peculiari ſcripto ad id edito fuſius proſequitur) quibus ſe ad virum quinquagenarium, ſphacelo pedis ab interna cauſa laborantem vocatum, fuiſſe refert: ubi poſtquam ſcarificationes, alexipharmaca intus & extra adhibita, aliaque uſitata præſidia per aliquod tempus fruſtranea fuiſſent, morbo quotidie ſerpente, uſu tandem Corticis Peruviani, quem D. Dickins Chirurg. Reg. cum D. Cheſelden Chirurgo in conſilium adhibitus perſuaſerat experiri, ſphaceli progreſſus ſtatim repreſſus eſt, febris mitior facta, brevique putridæ omnes partes, tendines ſcil. ligamenta, & oſſa omnia pedis, metatarſi, & tarſi ſponte abſceſſerunt, ægro convaleſcente.

Hæc omnia Anglice ſcripta & in unum congeſta pro benevolo ad publica commoda promovenda animo libello minuſculo incluſit, ediditque D. Ruſhworth: quæ ne intercidant, & in oblivionem veniant, ut contingere iis, quæ brevibus chartis deſcripta circumferuntur, vulgo ſolet, utque exteri, qui

qui Corticis Peruviani usum in febribus intermittentibus ob, nescio quæ, obventura vel subventura mala formidant, hoc saltem casu, quo nihil gravius accidere potest, ad eum experiundum animentur; paucis eadem complecti, & Latine exhibere, eaque quæ mihi nuper in ejusdem remedii usu obtigerunt, subjungere placuit.

Ante annum fere ad virum quinquagenarium, cui ex liberaliori Bacchi usu, indeque orta cachexia phlegmone pedis in sphacelum digitorum & metatarsi mutata erat, vocatus sum. Is, licet plurima alexipharmaca, aliaque ad id malum facientia, interna & externa, per plures dies a D. Dodd, M. D. & Chirurgis DD. Holloway & Green adhibita fuerant, quotidie latius & profundius serpserat, cum febre potius lenta quam ullo modo vehementi & diabete spurio, seu copiosiori urinæ limpidioris profluvio. Hisce omnibus evincendis, cum præsertim urinæ quantitas aucta astrictorias corticis Peruviani vires exposcere videretur, & experimenta DD. Rushworth & Amyand successum pollicerentur, ejus usum Medico & Chirurgis tentandum proposui: qui cum membri exstirpationem nihil valituram satis scirent, abunde ex pluribus tentamininibus infeliciter factis edocti, aliaque frustra usurpassent, facile manus dederunt. Is vero cum ad ℈ij quarta quaque hora per aliquot dies datus fuisset, nihil aut ad diabeten, aut ad sphacelum conferre visus est; sed per illum humido vitali exhausto, per hunc carne continue latius absumta, ægrotus intra duas fere septimanas mortem obiit.

Feliciorem eventum nuper habuit corticis usus in viro 35 circiter annorum, temperamenti melancholico-

lico-ſcorbutici; qui, dum ex ſclopeto aucupatorio pulverem pyrium eximeret, idque cum manus dextræ vola incautius ori ejus appoſita eſſet, diſploderetur, vulnus per mediam palmam indiciſque & pollicis intercapedinem porrectum, amplum & profundum, cum vaſorum & tendinum laceratione paſſus eſt, quod ſtatim in pago urbi propinquo, ubi tum erat, hæmorrhagia largiore cohibita, deligatum erat. Per aliquot dies gravis dolor cum tumore magno & inflammatione digitos omnes præter pollicem, totamque manum & brachium obſedit, neque quicquam ex vulnere præter ichoris copiam, primo ſanguinolenti, deinde fuſci coloris cum fœtore aliquali prodiit; vulnus etiam ipſum ſubnigrum latius indies patebat, tumorque & inflammatio cum dolore vix diminutus eſt, licet uſitata ad ejuſmodi vulnera remedia uſurpata fuiſſent. Undecimo autem die ſanguis ad uncias aliquot intra ſpatium nycthemeri quater ſponte ſua fluxit, qui bis ſponte etiam ſtetit, bis autem adhibito Sp. terebinthinæ manuſque preſſione reſtrictus eſt, & margines vulneris ſphacelo conſpicuè occupari videbantur. Cum igitur nihil jam reſtare videretur præter uſum ferri igniti ad hæmorrhagiam ſiſtendam, ſimulque ſphaceli progreſſum cohibendum, quando illa fomenta & cataplaſmata, hic faſciarum ſtricturam repudiaret, ſin autem cauterium nihil proficeret, ad manus amputationem deveniendum eſſet, quæ quam anceps in hujuſmodi corporis temperamento remedium foret, experientia ſatis teſtatur; ad utrumque pariter inhibendum Corticis Peruviani vires, cujus feliciter exhibiti teſtimonia plura tum audiveram, experiri hic etiam placuit. Duodecimo igitur die ℈ij corticis mane exhibiti ſunt; &

quarta quaque hora repetiti; ex quo, ſequenti mane, cum jam ejus unciæ dimidium hauſiſſet, dolorem plurimum mitigatum, tumoremque manus valde imminutum inveni, puris etiam aliquantum circa vulneris margines & intra faſcias conſpectum, limbaſque undique, qui pridie ex ſphacelo niger erat, jam ſeparari incipere viſus eſt: febris quoque, quæ toto prius tempore minime gravis, ſatis tamen ſenſibilis, cum hæmorrhagia incrementum ſumſerat, in totum quieverat, urina ſedimentum paucum, quod lutoſi potius aut albo-flaveſcentis quam lateritii vel roſacei coloris erat, deponente. Corticis uſus eodem modo per duos dies continuatus erat, deinde per duos amplius dies ter quotidie ſumtus, tum per tres alios dies bis duntaxat in die, adeo ut intra ſeptimanam unam duæ ejus unciæ datæ fuerant.

Interea tumor & inflammatio omnis evanuerunt, pus purum manabat, caro ſuccreſcebat, & dolor, qui tamen inter movendum ſatis gravis in carpo adhuc reſtabat, plurimum immunitus fuit. Per tres deinde ſeptimanas omnia bene ſe habebant, excepto quod rheumatico-arthriticus affectus, quo alias hyeme laborare ſolebat, nunc pedem, nunc acromion & ſcapulam unam vel ambas, cum tumore, invaſit; febre interim vacuus erat, & appetitu ad ea, quæ permiſſa erant, valens. Deinde vero, Dec. 19, ſtomachus imbecillior fieri, dolor metacarpi cum tumore major; quæ cum ſequenti die augmentum ſumere viſa eſſent, tertio die pulſus aliquantum celerior factus eſt, & tumor metacarpi cum inflammatione abſceſſum minabatur, vulnere interim palmæ pus album & æquale, ut antea, fundente. Quarto autem die vulneris oræ veſiculis tumidæ, ad gangræ-

nam

nam tendere, cum copioso saniei sine ullo pure effluxu, manusque tota & carpus tumore inflammatorio & gravissimo dolore obsideri. Cortice igitur eodem, ut prius, modo exhibito, intra octo horas, cum vix tres ejus doses hausisset, dolor, qui antea acerbissimus erat, quasi incantamento lenitus est, & sequenti deligatione tumor manus dimidio subsedisse, & pus laudabile manare videbatur. Urina primo satis intensi erat ruboris, deinde paulatim dilutior evasit, nullo, vel paucissimo sedimento. Deinceps, ut præcaveretur recidiva, corticis unciam dimidiam singulis septimanis ad sextam usque exhibui, scrupulis duobus per triduum bis quotidie datis, finemque quarto demum mense laboriosæ huic curationi, qua tendines omnes musculorum perforati & perforantis, præter eos, qui minimo digito inserviunt, abscesserant, os etiam unum ex iis, quæ metacarpum, aliud eorum, quæ carpum constituunt, nudatum erat, abscessusque unus & alter dorso manus orti, finem imposui.

Ex historiis hisce, & præsertim ex ultima, satis constare existimo, nihil hic sociatis aliorum medicamentorum virtutibus, nihil peculiari humorum diathesi, aut incognitæ cuidam idiosyncrasiæ, nihil spontaneæ symptomatum remissioni, nihil fortuitæ Crisi, & salutari per alias secretiones expurgationi, casui denique nihil imputandum, sed successum omnem corticis solius viribus unice tribuendum esse.

Licet autem in historiis memoratis corticis pulverem duntaxat se in usum duxisse omnes referant, si quis tamen aut stomacho imbecilli consulturus, aut ex alia ratione, ipsum ea forma exhibere refugit; vix dubitarem resinam ejusdem aut extractum dimidia quantitate datum eundem effectum præstiturum, cum

ad febres intermittentes, ubi præcipua ejus virtus enitescit, præparata ejusmodi corticis idem cum ipso valere quotidie videamus.

Quod si quis ex historia prima a D. Rushworth memorata, qui corticem, dum febris aderat continua, exhibere timuit, & remissionem exspectavit, febrem intermittentem in omnibus, qui citantur, ægrotis, latuisse contendat, adeoque nihil esse miri, si cortex ab hoste intra pomæria sua deprehenso victoriam reportaverit; huic reponere liceat, nihil ejusmodi in pluribus, imo contrarium plane in quibusdam, observatum, ut testantur satis idonei talium symptomatum judices; in ultima autem historia, ubi ipse ut potui, ad omnia attentus eram, nihil me notasse latentis alicujus typi, aut febris præter solitum, eumque lentum, tenorem obsidentis, quodque vel ad continentem aliquam, multo minus ad intermittentem pertineret, nihil febrilis in urina sedimenti, nihil insoliti caloris, aut sitis, aut rigoris in una præcipue diei parte, nihil ariditatis vel nigritiei linguæ confirmare possum; & si rem vere reputemus, febrem, quæcunque aderat, solum fuisse symptomaticam in, veniemus, quæ secundum veterum medicorum placita (nec recentiores abnuunt, & ex re ipsa patet) intermittens esse nullo modo potest. Et quod ad hoc argumentum præcipue spectat, vires scil. cornicis in sphacelo sistendo non ex febre quadam intermittente, & latente profliganda in actum duci, dum hæc scribo, ad manus affertur scriptum nuper editum D. Bradley Chirurgi Londinensis, qui ad calcem responsi ad inconditum quendam medicamentarium fasciculum D. Dover, eundem felicem eventum habuisse corticis usum narrat in fœmina cachectica

chectica & leucophlegmatica; cui cum vulnus amplum & transversum superiore cruris parte ex casu contigisset, tertioque die febris vehemens cum pulsu frequenti & intermittente, lingua arida & nigra, aspectu torvo, & mente aliquatenus emota, supervenisset, gangrænaque interea totum fere crus occupasset, usu corticis quarta quaque hora exhibiti intra nycthemeri spatium gangrænam cohibitam, aliaque symptomata evanuisse; quinto autem die, corticis usu intermisso, omnia iterum reversa eodemque rursus sumpto sedata fuisse, & ægrotam convaluisse memorat.

Ex hac historia, ut & quibusdam e supra memoratis, apparet, non solum corticem, dum febris adest, exhiberi tuto & cum successu posse interdum, sed etiam febrem fortasse hujusmodi symptomaticam non esse e genere putridarum vulgarium, quæ etiam ideo a quibusdam scriptoribus medicis ad suum peculiare genus refertur, vel earum, quæ in intermittentes facessere sperantur; cum ad eas omnes usum corticis plerumque noxium, interdum lethalem observant medici, in hac autem salutarem fuisse evincunt facta a pluribus experimenta: sed hæc a Medicis ulterius expendenda.

Præterea ex historiis allatis notari meretur, quod licet in quibusdam proximam gangrænæ causam vulnera dederint, in omnibus tamen primam & præcipuam ex statu & conditione humorum desumendam videri; adeoque remedia intus exhibita quam ea, quæ extra applicari solent, citius & securius scopum attigisse.

Istæ, quas supra exhibui, sunt, quantum novi, omnes, quotquot de usu corticis ad hujusmodi morbos

hactenus

hactenus editæ fuerunt, observationes; quibus plures sine dubio quotidie ex praxi Chirurgorum hujus Urbis (quasdam ipse nuper ab aliis accepi) addi poterunt; quas si eodem successu probari plerumque contigerit, quid obstat, quo minus hunc ejusdem usum ad periculosissimum & fere immedicabilem affectum ambabus ulnis amplectamur, ejusque repertorem omni laude & præconio dignum judicemus?

Si ultra progredi vellem, & ad plures, quas in se cortex continet, virtutes digitum intendere liceret (quamvis ex eorum numero esse me minime optarem, qui cogitata sua susque deque per omnia versant, & quæ vigilantes somniant, in experimenta de vita & valetudine aliorum perduci cupiunt) cum quantum ad hæmorrhagias narium, pulmonum, cæterarumque partium, per quas sanguis e corpore eliminari potest, valeat, abunde Medicis notum sit; ejusdem etiam vires ad sanguinis fluxum in externis vulneribus sistendum, ubi ex nimia illius tenuitate aut acredine vasa coire respuunt, Chirurgis ex propria experientia commendare possum; nec minus ad nimias excrementitiorum, vel etiam aliorum præter sanguinem utilium succorum evacuationes eundem plurimum valere sæpius deprehendi.

Qualem effectum præstare poterit mirabilis hicce cortex in ulceribus quibusdam pessimi moris, quæ Nomæ & Phagedænæ Chirurgis appellantur, & fortasse in herpetibus malignis, experientia destitutus nihil affirmare audeo; hoc tantum monuisse contentus, argumento ab analogia ducto, cum gangræna & sphacelus ulcera sint putrida & depascentia, illum non minus interdum fortasse efficere posse in aliis ejus generis affectibus: quod tamen non sine prævia corporis

ris

ris totius cura, re & tempore plerumque id in hisce concedente, quod in sphacelo secus est, & respectu ad universum corpus habito, nec sine Medici docti & prudentis consilio aggrediendum autumarem. Atque hoc modo memorando illi Hipp. l. de Arte initio, monito obtemperare, juvabit. " Mihi vero invenire " aliquid eorum, quæ nondum inventa sunt, quod " ipsum notum, quam occultum esse præstet, scien- " tiæ votum ac opus esse videtur: similiterque & " semiperfecta ad finem perducere & absolvere. " At vero verborum inhonestorum arte ad ea, quæ " ab aliis inventa sunt, confundenda promtum " esse, nihil quidem corrigendo, eorum vero, qui " aliquid sciunt, inventa apud ignaros columni- " ando; non sane scientiæ votum aut opus esse vi- " detur, sed proditio magis naturæ suæ, & igno- " rantia artis.

Ut paucis igitur absolvam, quas supra attuli, historiæ non otiosorum cerebrorum sunt figmenta, non anicularum deliramenta, non rudis plebeculæ jactationes, non ex hypothesi aliqua structæ narrationes, neque etiam Empiricorum de arcanis suis venditationes; sed plurium in arte magistrorum fidelis experientia; quæ ab uno vel forte, vel industria, vel ingenio & sagacitate primum excogitata, aliisque in communem utilitatem transmissa, a quamplurimis uno ore consentientibus minime fallax comprobata est: adeo ut quod hoc pacto in varia ætate, sexu, corporis temperamento, & vitæ conditione, valere repertum est, in posterum eodem modo valiturum vix dubitandum sit, secundum verissimum illud Ciceronis effatum; " Opinionum commenta delet dies, naturæ " judicia confirmat."

VI. Some